

Duurzaam erfgoed

Zonnepanelenbeleid historische binnenstad

Gemeente Amersfoort | afdeling SO | Monumentenzorg

Sandra Hovens

Stad met een hart

Actualisering Zonnepanelenbeleid Binnenstad Amersfoort 2021

1. Situatie en bestaand beleid
2. Aanleiding voor actualisering zonnepanelenbeleid
3. Werkwijze, onderzoek en voorstellen
4. Participatie en Besluitvorming

1. Situatie Amersfoort – Erfgoed en zonnepanelenbeleid

- Middeleeuwse binnenstad (rijks-stadsgezicht) met waardevol historisch dakenlandschap
- Bergkwartier: villawijk aangewezen als rijksbeschermd stadsgezicht in
- Daarnaast: gemeentelijke stadsgezichten en 'solitaire' monumenten buiten stadsgezichten
- In 2016 is een zonnepanelenbeleid vastgesteld voor beide rijksbeschermd stadsgezichten
- Mogelijkheden zijn gedifferentieerd: gerelateerd aan waarden/ karakteristiek stadsgezichten
- Voor de 'solitaire' monumenten wordt per situatie beoordeeld of zonnepanelen mogelijk zijn
- Voor gemeentelijke stadsgezichten (zonder monumenten) geldt geen vergunningplicht voor zonnepanelen (vergunningvrij op basis van rijksregelgeving)

4002721411 september 2015

Type A Niet-geïntegreerde zonnepanelen

Dit zijn zonnepanelen die als losse elementen in of op het dak zijn aangebracht zonder nadere kwaliteitscriteria m.b.t. de uitvoering.

Type B Visueel geïntegreerde oplossingen

Dit zijn zonnepanelen die in kleur en vorm goed zijn afgestemd op de omgeving en op het dak geen 'rommelig' beeld opleveren. Algemene uitgangspunten: aanbrengen in een rechthoekig vlak, in de kleur van de dakbedekking.

Type C In de architectuur geïntegreerde oplossingen

Dit zijn zonnepanelen die zijn opgenomen in de dakbedekking en niet als losse elementen op of in het dak zijn aangebracht.

Informatie verduurzaming erfgoed & zonnepanelenbeleid 2016

Mogelijkheden voor zonne-energie in de Amersfoortse stadsgezichten

Beschermd Stadsgezicht	Mogelijkheden zonder vergunning (wettelijk vergunningvrij)	Mogelijkheden met vergunning (aanvullende mogelijkheden)
Binnenstad	Bij niet-monumenten: Op achterdakvlakken die niet zijn gekeerd naar openbaar toegankelijk gebied.	Bij monumenten en niet-monumenten: Op platte daken, mits niet zichtbaar vanuit openbaar gebied.
De Berg	Bij niet-monumenten: Op achterdakvlakken die niet zijn gekeerd naar openbaar toegankelijk gebied.	Bij monumenten en niet-monumenten: In aanvulling op de vergunningvrije mogelijkheden: op alle (andere) hellende of platte daken die niet zichtbaar zijn vanuit openbaar gebied. Daarbij mogen geen belangrijke monumentale waarden verloren gaan. Bij niet-monumenten: Op vanuit het openbaar gebied zichtbare dakvlakken, mits architectonisch of visueel goed geïntegreerd. (Zie de foto's van type B en C)

Duurzaam erfgoed

Energiebesparing bij Monumenten en panden in Beschermd stadsgezichten

Monumenten zijn gebouwen die bewezen hebben dat ze duurzaam zijn. Ze gaan soms al eeuwenlang mee als vertegenwoordigers van ons cultureel erfgoed. In dat opzicht zijn ze duurzaam. Op het gebied van energiezuinigheid is vaak nog winst te behalen. Dat geldt ook voor andere panden in de gebieden met historische waarden: de beschermde stadsgezichten. In deze brochure vindt u daarover meer informatie.

2. Aanleiding actualisering beleid: wens gemeentebestuur voor verruiming mogelijkheden binnenstad

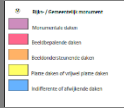

3. Aanpak actualisering zonnepanelenbeleid

Algemene landelijke richtlijnen (RCE)

Maatwerk: formulering afweegcriteria bij actualisering beleid

- Waarde daken en (deel)gebieden
- Beschikbare producten en wijze van uitvoering
- Zichtbaarheid vanuit openbare ruimte
- Effectiviteit: bijdrage aan de verduurzamingsopgave
- Duidelijke regels

Toelichting categorieën daken binnenstad

Monumentale daken

Dit zijn daken van (rijks- of gemeentelijke) monumenten in de historische binnenstad, die aansluiten bij de waardevolle historische karakteristieken van de binnenstad. In de meeste gevallen is sprake van historische dakbedekkingen, met natuurleien of keramische dakpannen. Wanneer deze materialen verloren zijn gegaan is het uitgangspunt om deze bij toekomstige restauraties terug te brengen (restauratieve aanpak, hergebruik historisch materiaal).

Beelbepalende daken

Dit zijn daken van niet-monumenten die in vorm en afwerking sterk aansluiten bij de monumentale daken en daarmee bijdragen aan het historische stadsbeeld en dakenlandschap. In de meeste gevallen is sprake van historische dakbedekkingen, met natuurleien of keramische dakpannen. Wanneer deze materialen verloren zijn gegaan is het uitgangspunt om deze bij toekomstige restauraties terug te brengen (restauratieve aanpak, hergebruik historisch materiaal).

Beeldondersteunende daken

Dit zijn daken van -over het algemeen meer recente- invullingen in de binnenstad, die harmonieus aansluiten bij de historische architectuur en structuur. Ze zijn meestal onderdeel van een waardevolle straatwand. Er is geen sprake van waardevolle dakbedekkingen of historisch materiaal. Bij nieuwe invullingen op waardevolle locaties in de binnenstad is het uitgangspunt dat deze eigentijds, maar beeldondersteunend worden ontworpen. In bijzondere gevallen kan voor een reconstructie of historiserende aanpak worden gekozen.

Indifferente daken

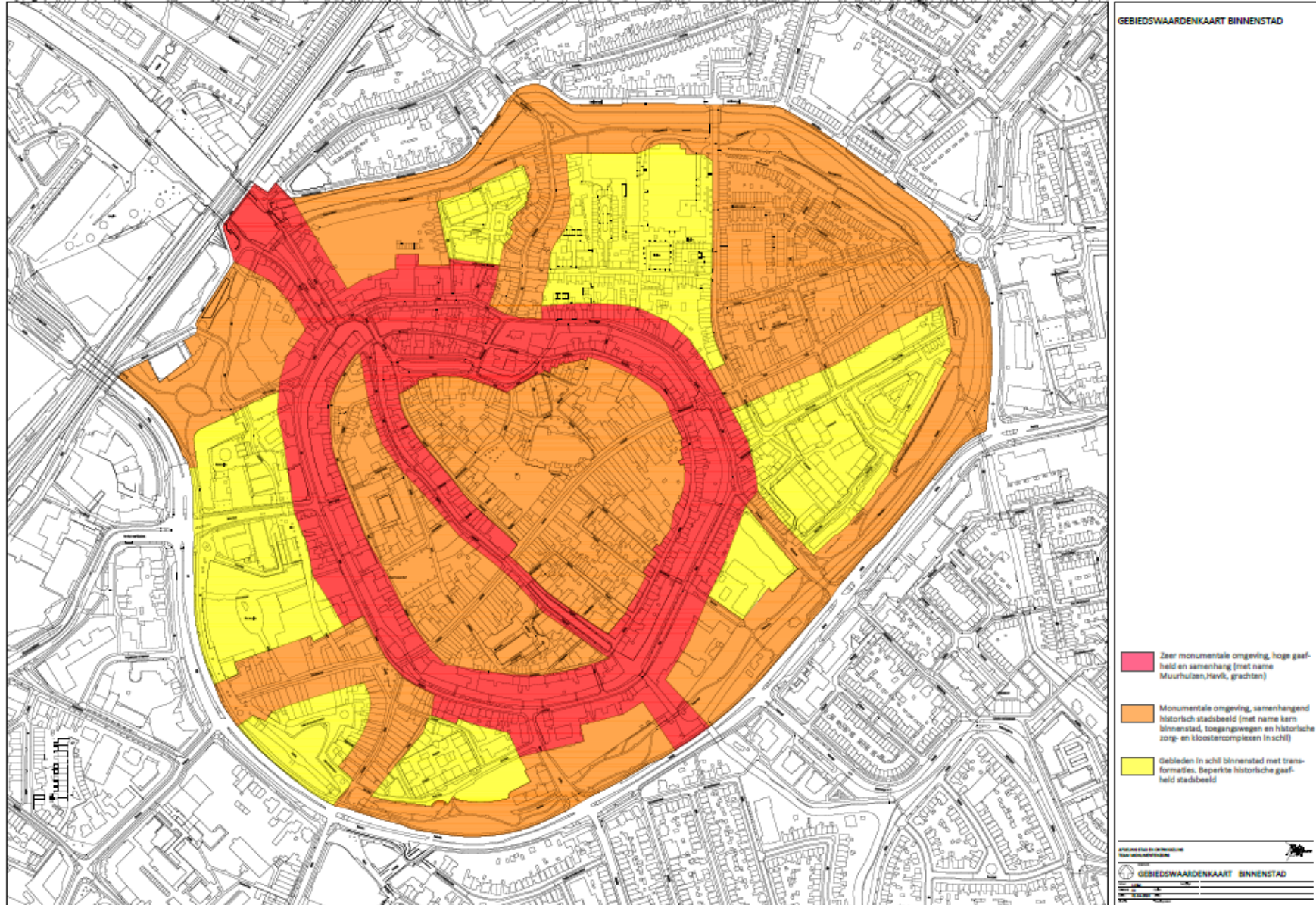
Dit zijn hellende daken -meestal van relatief recente, meer grootschalige en solitaire complexen- die qua architectuur en schaal niet of beperkt aansluiten bij de karakteristieken van de historische binnenstad.

Platte daken

Dit zijn daken met een platte afdekking (of daken met een vrijwel platte afdekking en niet (oorspronkelijk) voorzien van een dakbedekking met leien of keramische dakpannen).

Gebieds-waardekaart binnenstad:
Gaafheid en monumentaliteit historische omgeving

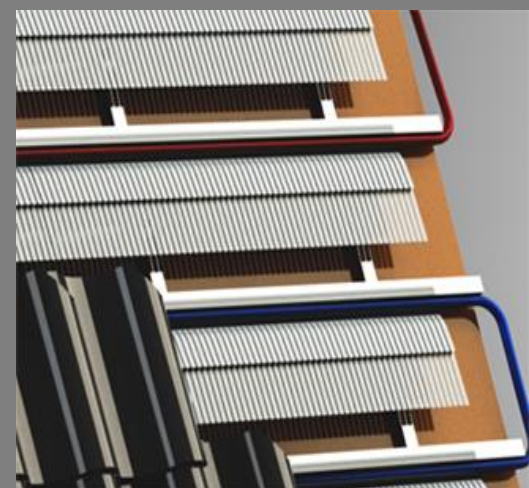

Criterium zichtbaarheid vanuit openbare ruimte

Indicatie: digitale zichtbaarheidsscan (bureau NEO), handmatig aangevuld en gecorrigeerd.

Onderzoek producten en innovaties

Differentiatie in uitgangspunten: Op basis van kwaliteit beschikbare producten

A. Panelen, niet geïntegreerd.

Dit zijn zonnepanelen of -collectoren die:

- In kleur niet aansluiten bij de dakbedekking;
- en/ of een grote mate van spiegeling/ reflectie hebben;
- en/ of onregelmatig zijn verdeeld op het dak, ook in combinatie met andere dakvoorzieningen.

schema producten

B. Panelen, visueel geïntegreerd

Deze panelen zijn op of in een bestaande dakbedekking aangebracht en voldoen aan de volgende criteria:

- De producten zijn in kleur afgestemd op de kleur van het dak, zonder glimmende omranding of rasters en in zoveel mogelijk matte uitvoering;
- De producten zijn in een rustige (rechthoekige) verdeling aangebracht op het dakvlak (niet trapsgewijs, rond dakramen, hoekkepers etc.)

De producten kunnen zowel op als in het vlak van de dakbedekking zijn aangebracht (in-dak systeem is meer geïntegreerd, in het vlak van de bestaande dakbedekking)

C. Architectonisch geïntegreerde producten

Dit zijn speciale producten waarbij zonnepaneel en dakbedekking zijn geïntegreerd en een doorlopend geheel vormen op het gehele dakvlak (eventueel in combinatie met dakbedekking in overeenkomstige vorm of 'passtukken').

Bijvoorbeeld: zonnepaneeldakpannen, -leien of -stroken die 'dakpansgewijs' worden aangebracht

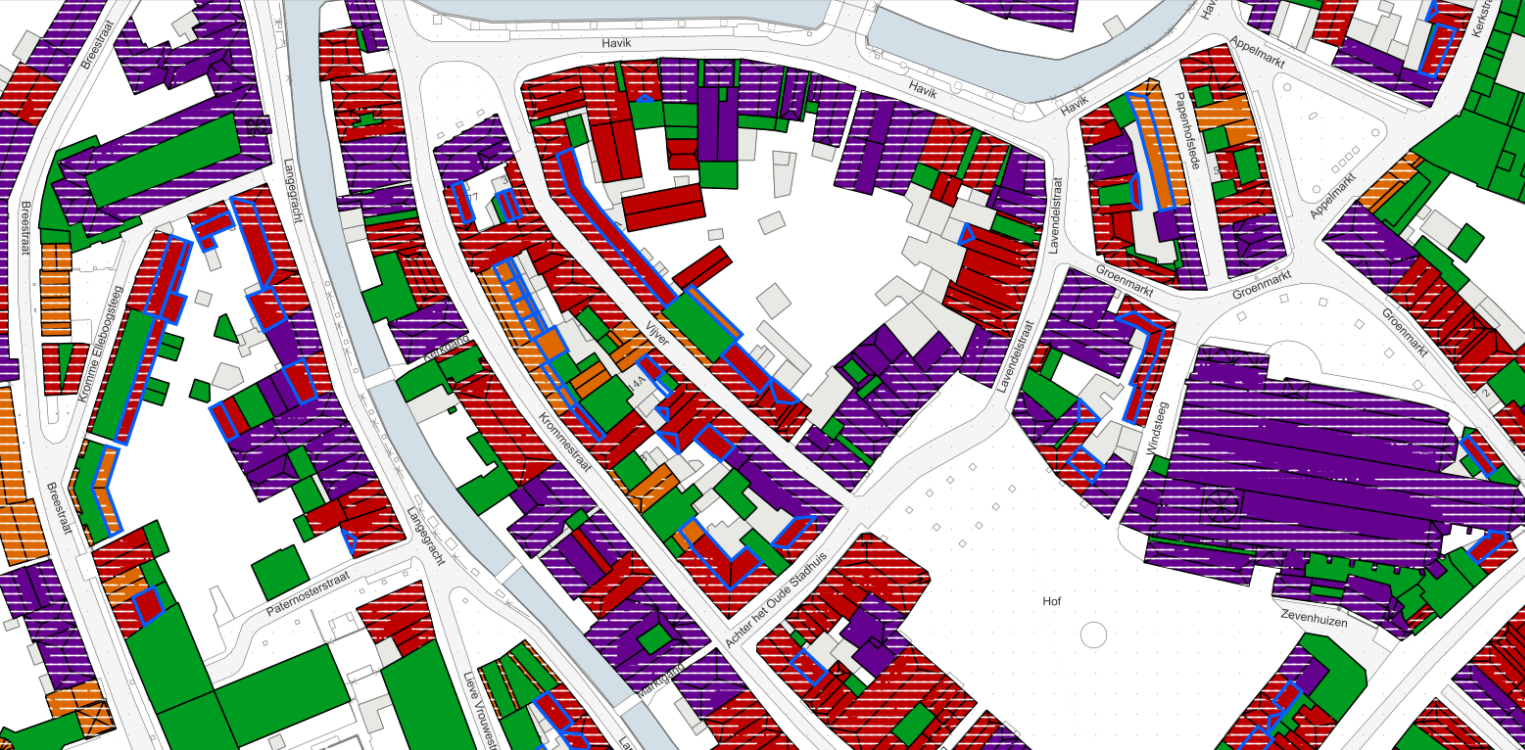

SCHEMA VOORSTEL ZONNEPANELENBELEID BINNENSTAD

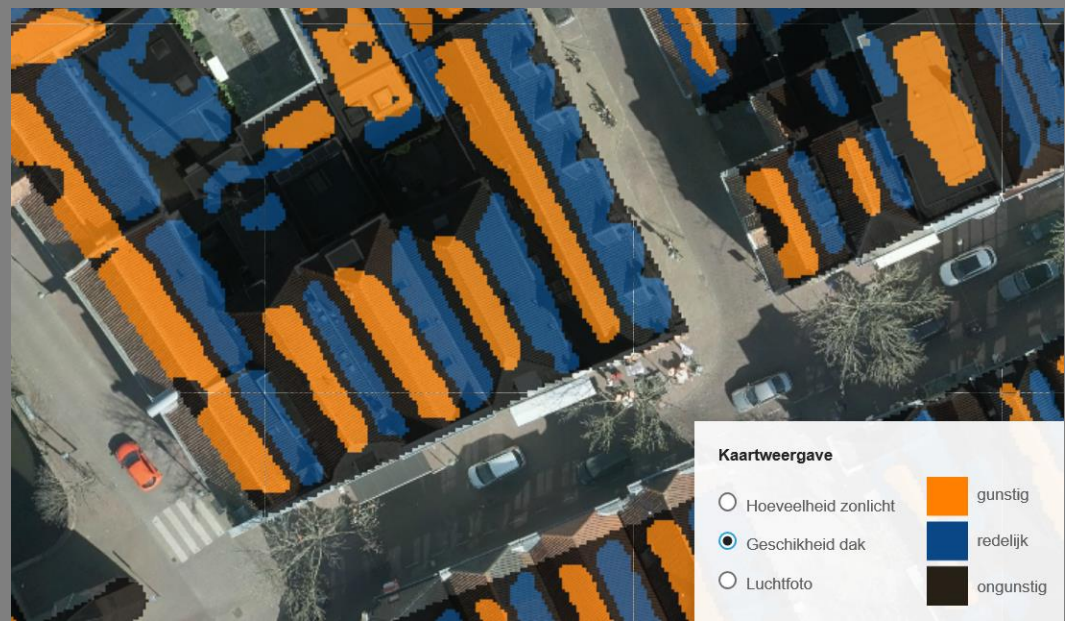
			Waardevolle daken (voor stadsbeeld en dakenlandschap)		
	Platte daken	Indifferente daken	Beeldondersteunende daken	Beeldbepalende daken	Monumentale daken
Vergunningvrij mogelijkheden (op basis van landelijke wetgeving, in bestaand en nieuw beleid)	-	Achterdakvlakken, niet gekeerd naar openbaar gebied	Achterdakvlakken, niet gekeerd naar openbaar gebied	Achterdakvlakken, niet gekeerd naar openbaar gebied	-
Mogelijkheden met omgevingsvergunning Op basis van gemeentelijk beleid cursief = voorstellen voor uitbreiding bestaand beleid	Mogelijkheden voor zonnepanelen, mits niet zichtbaar vanuit openbare ruimte (straatniveau). Uitvoeringsrichtlijn: regelmatige rechthoekige verdeling, donkere randloze panelen	<u>Niet zichtbaar</u> (straatniveau): Mogelijkheden voor panelen (of andere producten). Uitvoeringsrichtlijn panelen: donkere matte panelen, randen vrijhouden (1 meter), rustige rechthoekige verdeling	<u>Niet zichtbaar</u> (straatniveau): Mogelijkheden voor panelen (of andere producten). Uitvoeringsrichtlijn panelen: donkere matte panelen, randen vrijhouden (1 meter), rustige rechthoekige verdeling	<u>Niet zichtbaar</u> (straatniveau): Mogelijkheden voor panelen. Uitvoeringsrichtlijn: donkere matte panelen, randen vrijhouden (1 meter), rustige rechthoekige verdeling	<u>Niet zichtbaar</u> (straatniveau): Mogelijkheden voor panelen, tenzij hierbij belangrijke monumentale waarden verloren gaan. Uitvoeringsrichtlijn: donkere matte panelen, randen vrijhouden (1 meter), rustige rechthoekige verdeling
		<u>Zichtbaar:</u> Visueel of architectonisch geïntegreerde oplossingen (panelen in kleur dakbedekking of speciale producten)	<u>Zichtbaar:</u> architectonisch geïntegreerde oplossingen (speciale producten, zonnepaneeldakpannen e.d.. Mogelijkheden afhankelijk van situatie (maatwerk))	<u>Zichtbaar:</u> geen mogelijkheden	<u>Zichtbaar:</u> geen mogelijkheden

De kleuren in de tabel komen overeen met de daken-waardenkaart. Cursief = uitbreiding t.o.v. bestaand beleid

Combinatie met waardekaart en zonnescan

Indicatie Zonne-potentieel en rendement

(in Kwh/jaar – Berekening - Bureau Neo)

					Waardevolle daken					
	Platte daken		Indifferente daken		Beeldondersteunende daken		Beeldebepalende daken		Monumentale daken	
Totaal aantal daken	1194		710		775		2265		1560	
Totaal oppervlakte daken in m2	101710		18012		20320		56523		48226	
	Gunstig	Redelijk	Gunstig	Redelijk	Gunstig	Redelijk	Gunstig	Redelijk	Gunstig	Redelijk
Totaal aantal m2 dak met geschikte bezonning (gunstig of redelijk)	35864	1176	1148	0	1496	195	4087	839	4068	419
Reeds gerealiseerde panelen op toegestane locaties (m2)	609	0	0	0	238	0	214	0	0	0
Reeds gerealiseerde panelen op toegestane locaties (aantal panelen)	381	0	0	0	149	0	134	0	0	0
Vergunningvrij mogelijkheden (m2)	-		0		417		757		235	
Vergunningvrij mogelijkheden (aantal panelen)	-		0		261		473		147	
Aantal mogelijke zonnepanelen - op daken niet zichtbaar vanaf straatniveau	22415	735	718	0	935	122	2554	524	2566	262
Aantal mogelijke zonnepanelen op zichtbare daken	-		2854	30	-		-		-	
Aantal m2 architectonisch geïntegreerde producten op zichtbare daken	-		-		n.t.b.	n.t.b.	-		-	
Indicatie totaal rendement	32862108		996561		1444624		4108830		3873605	

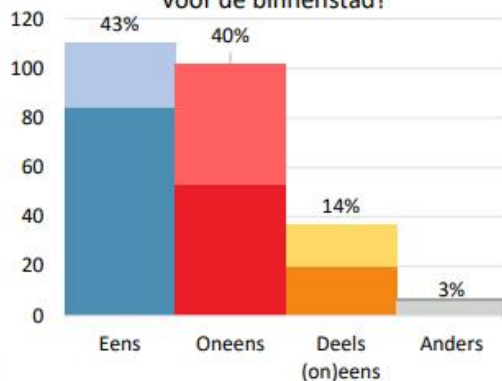
4. Participatie en besluitvorming

- Wat vindt de stad van het voorstel: stakeholders, bewoners, overige betrokkenen?
- Vanwege Corona: digitale participatie via webpagina, informatiefilmpje, media, reactieformulier
- Voorstel met uitkomsten participatie voor besluitvorming naar gemeenteraad

4. Participatie en besluitvorming – samenvatting participatie

Kunt u zich vinden in de voorgestelde
verruiming van het zonnepanelenbeleid
voor de binnenstad?

*In donkere kleur het aandeel bewoners, gebruikers
en eigenaren van panden in de binnenstad*

256
Respondenten
deelden hun mening

54

Respondenten uit de binnenstad
wonen in of zijn eigenaar van een
monument

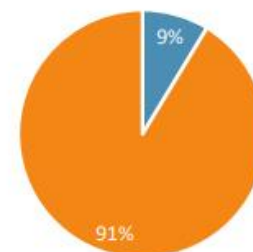
**Waar moet de gemeente
aandacht aan geven?**

*Let op het unieke historische
stadsbeeld en dakenlandschap*

*Zorg voor goede ondersteuning bewoners
binnenstad bij verduurzaming en
tegelijkertijd instandhouding erfgoed*

*Zet in op totaaloplossingen zoals
zonnepanelen voor collectief gebruik*

Waarom zijn respondenten het
(deels) oneens met de verruiming
van het zonnepanelenbeleid?

- Het voorstel geeft nog te weinig mogelijkheden voor de verduurzaming van de binnenstad
- Het voorstel geeft teveel mogelijkheden voor zonnepanelen in de binnenstad, met name vanwege de historische waarde

162

Respondenten uit de binnenstad
geven aan hun pand te willen
verduurzamen of overwegen dit

Zonnepanelen in de binnenstad

Samenvatting resultaten participatie-traject 2021

Vragen?

Stad met een hart